

Kiruna kommun

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Högalidskolans skolenhet 7–9
belägen i Kiruna kommun

Tillsyn i Högalidskolan 7-9

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Kiruna kommun under hösten 2015. Högalidskolan 7-9 besöktes av Skolinspektionen den 30 september och den 1 oktober 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Kunskapsresultaten vid Högalidskolan finns bara redovisade i Skolverkets databas SIRIS för läsåren 2012/13 och 2013/14. Kunskapsresultaten för dessa två läsår är varierande. För andel elever i årskurs 9 som nått kunskapskraven i alla ämnen är resultatet klart sämre för Högalidskolan än riksgenomsnittet för läsåret 2012/13 medan resultatet är likvärdigt med riksgenomsnittet för läsåret 2013/14. För variabeln genomsnittligt meritvärde är resultaten omvända, det vill säga resultaten är bättre än riksgenomsnittet för läsåret 2012/13 men sämre än riksgenomsnittet för läsåret 2013/14. Läsåret 2013/14 var det genomsnittliga meritvärdet för Högalidskolan 211,2 jämfört med riksgenomsnittet för samtliga huvudmän som var 214,8.

Vid en analys av kunskapsresultaten i respektive ämne läsåret 2013/14 framkommer att Högalidskolan i alla ämnen utom moderna språk har lägre andel elever än riksgenomsnittet som nått kunskapskraven. I flera ämnen är skillnaden stor jämfört med riksgenomsnittet för Högalidskolan. Läst andel som nått kunskapskraven i årskurs 9 läsåret 2013/14 vid Högalidskolan var det för matematik med 84,5 procent (riket 90,7). Även i samtliga samhällsorienterande ämnen och naturorienterande ämnen har eleverna vid Högalidskolan lägre andel som nått kunskapskraven än riksgenomsnittet.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen har inför tillsynen genomfört enkätundersökningar¹ till personal, vårdnadshavare och elever i årskurs 9 vid Högalidskolans skolenhet 7-9. Av enkätresultaten från enkäten till personal vid skolenheten framgår att personalen ger den egna skolenheten lägre omdömen än riksgenomsnittet för bedömningsområdet trygghet och något lägre omdöme för bedömnings-

¹ Skolinspektionen genomför Skolenkäten för att samla in synpunkter från elever, föräldrar och pedagogisk personal, som ett underlag inför tillsyn av skolan. Enkätresultat finns på webbplatsen <http://sir.is.skolverket.se> under fliken Tillsyn.

området som gäller arbetet för att förhindra kränkningar. Däremot ger den egna personalen vid Högalidskolan skolenheten bättre omdöme än riksgenomsnittet för denna tillsynsomgång när det gäller studiero.

Av elevenkäten till elever i årskurs 9 framgår att eleverna vid Högalidskolan ger den egna verksamheten ett omdöme som är i paritet med riksgenomsnittet i denna tillsynsomgång när det gäller bedömningsområdet trygghet medan eleverna ger den egna verksamheten ett omdöme som är lägre än riksgenomsnittet när det gäller bedömningsområdet att förhindra kränkningar. Elevernas omdöme när det gäller studiero är i paritet med riksgenomsnittet.

Av enkäten till vårdnadshavare vid skolenheten framgår att vårdnadshavarna vid Högalidskolans skolenhet 7-9 ger den egna verksamheten ett bättre omdöme än riksgenomsnittet i denna tillsynsomgång för bedömningsområdet trygghet och ett omdöme i paritet med riksgenomsnittet för bedömningsområdet förhindra kränkningar. Även för bedömningsområdet studiero ger vårdnadshavarna vid Högalidskolans skolenhet 7-9 den egna skolenheten ett bättre omdöme än riksgenomsnittet.

Inför tillsynsbesöket har skolenhetens rektor i en redovisning till Skolinspektionen beskrivit skolenhetens arbete inom ett antal områden. När det gäller arbetet för att upptäcka och åtgärda kränkningar beskriver rektorn att skolenheten har ett ständigt pågående arbete kring detta och att arbetsgången är tydlig gällande kränkningar och finns beskriven i skolenhetens likabehandlingsplan. Under läsåret 2014/15 har inga fall av kränkning anmälts till huvudmannen.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2015-12-30

5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Ingen brist konstaterad	
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens beslut redogör för de brister som konstaterats vid tillsynen. Det är dock huvudmannen som ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. I detta ligger ansvar för att vidta åtgärder för att rätta till brister närhelst de framkommer.

Tillsynen visar att verksamheten inom skolenhet 7–9 vid Högalidskolan i huvudsak bedrivs i enlighet med författningarnas krav. Bland annat konstaterar Skolinspektionen att skolenhetens systematiska kvalitetsarbete fungerar väl även om personalen saknar återkoppling på sitt kvalitetsarbete från kommunnivå och därmed har svårt att se nyttan av det kvalitetsarbete som genomförs.

Även om verksamheten i huvudsak uppfyller författningarnas krav finns det ett område där huvudman och skollledning måste förändra verksamheten för att den ska överensstämma med författningarna.

Genomförda intervjuer visar att det i huvudsak råder trygghet för eleverna på skolenheten, men att det ändå inträffar kränkningar. Intervjuerna visar också att personalen i sådana fall inte alltid rapporterar kränkningar till rektor och därmed kommer dessa fall inte heller till huvudmannens kännedom vilket är författningarnas krav. Huvudmannen och rektorn för skolenheten måste därför säkerställa att alla kränkningar som inträffar i verksamheten rapporteras till rektorn och vidare till huvudmannen.

Tillsynen har inte visat annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom övriga områden som granskats.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kiruna kommun att senast den 30 december 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen. Redovisningen skickas till adress skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Kiruna kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6–10 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Huvudmannen och rektorn för skolenheten ska se till att kränkningar som inträffar på skolenheten rapporteras till rektorn och vidare till huvudmannen.

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen framgår att en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Vid intervju med skolenhetens rektor framkommer att det under läsåret 2014/15 inte rapporterats något fall av kränkande behandling till rektorn. Rektorn uppger också att det funnits problem med kränkningar tidigare på skolenheten men att situationen förbättrats.

I skolenhetens likabehandlingsplan finns rutiner för åtgärder när kränkande behandling sker. Där framgår att sådana fall ska anmälas till rektorn. Vid intervjuer med skolenhetens personal framkommer dock att dessa rutiner inte alltid följs.

Vid intervju med skolenhetens personal framkommer att lärarna anser att eleverna i huvudsak är trygga på skolan. Lärarna arbetar mycket för att eleverna ska känna sig trygga. När kränkningar inträffar rapporteras detta inledningsvis till elevernas egna lärare och sedan till skolenhetens likabehandlingsgrupp. Om situationen då upplevs som löst rapporteras den inte vidare, annars rapporteras det vidare till rektorn. Även vid intervjun med elevhälsans personal framkommer att det förekommer kränkningar på skolenheten.

Vid intervju med elever i årskurs 9 framkommer att eleverna i huvudsak känner sig trygga på skolenheten. De intervjuade eleverna känner inte till några inträffade kränkningar.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen och rektorn måste se till att kränkningar som inträffar på skolenheten alltid rapporteras vidare till rektorn och därefter även till huvudmannen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själva upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom

utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

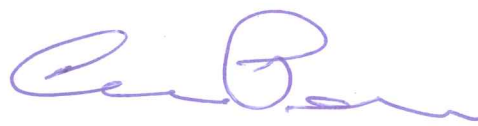
Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Beslutsfattare



Stefan Persson
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Högalidskolans skolenhet 7-9

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Fakta om Högalidskolan 7–9

Högalidskolan är en F-skola som ligger i centralorten Kiruna. Skolan består av två skolenheter, en skolenhet för F–6 och en skolenhet för 7–9. Varje skolenhet har en egen rektor. Läsåret 2014/15 hade skolenhet 7–9 279 elever fördelade på 3 - 4 klasser per årskurs. Personalen arbetar i arbetslag. Andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen var läsåret 2014/15 83,9 procent vilket var högre än Kiruna kommuns genomsnitt men något lägre än riksgenomsnittet i kommunal grundskoleverksamhet.